

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Petra Krajčoviča, JUDr. Milana Lipovského, JUDr. Petra Szaba a JUDr. Štefana Michálíka na neverejnom zasadnutí konanom 29. septembra 2009 v Bratislave v trestnej veci obvineného **Ing. P. P.**, v konaní vedenom na Špeciálnom súde v Pezinku (od účinnosti zákona č. 291/2009 Z. z. o Špecializovanom trestnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov na Špecializovanom trestnom súde) pod sp. zn. PK – 1 Tš 8/2005 o dovolaní ministra spravodlivosti proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. septembra 2006, sp. zn. 2 Toš 38/2006, 2 Ntvš 4/2006, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie ministra spravodlivosti **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Špeciálny súd v Pezinku uznesením z 24. augusta 2006, č.k. PK – 1 Tš 8/2005 – 2397, na verejnom zasadnutí rozhodol o žiadosti obvineného Ing. P. P. o prepustenie z väzby na slobodu tak, že vo výroku v bode I. podľa § 72 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) túto žiadosť zamietol, vo výroku v bode II. podľa § 73a ods. 1 tohto Tr. por. a článku 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) ním ponúknutú peňažnú záruku neprijal a vo výroku v bode III. podľa § 72 ods. 1 uvedeného Tr. por. zmenil u obvineného dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a/ uvedeného Tr. por. na dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c/ uvedeného Tr. por.

Proti tomuto uzneseniu ihneď po jeho vyhlásení podal obvinený Ing. P. P. priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí sťažnosť.

Špeciálny súd v Pezinku predložil spisový materiál na rozhodnutie o sťažnosti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky spolu s návrhom predsedu senátu na predĺženie lehoty trvania väzby 14. septembra 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí uznesením z 21. septembra 2006, sp. zn. 2 Toš 38/2006, 2 Ntvš 4/2006, po tom, čo rozhodovanie o uvedených dvoch predmetoch konania uznesením podľa § 23 ods. 3 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) spojil na spoločné konanie, rozhodol tak, že vo výroku v bode I. sťažnosť obvineného podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) zamietol a vo výroku v bode II. podľa § 71 ods. 2 Tr. por. obvinenému predĺžil lehotu trvania väzby do 31. marca 2007.

V odôvodnení rozhodnutia poukázal na stále existujúcu dôvodnosť podozrenia zo spáchania žalovaných trestných činov zdôrazniac dôkaznú situáciu, ktorá sa v uvedenom smere nezmenila, pričom dôvody tzv. útekovej a pokračovacej väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) konkrétne odôvodnil skorším vyhýbaním sa úkonom trestného stíhania zo strany obvineného odchodom mimo územia Slovenskej republiky a nevyhnutnosťou zabezpečiť jeho prítomnosť na nich až prostredníctvom realizácie medzinárodného zatýkacieho rozkazu (dôvod ad. písm. a/) a podozrením zo spáchania ďalších trestných činov (dôvod ad. písm. c/). K opodstatnenosti predĺženia lehoty trvania väzby u obžalovaného Ing. P. z hľadiska splnenia podmienok § 71 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) uviedol, že predmetná trestná vec, vedená o obzvlášť závažnom trestnom čine, je rozsiahla a obťažná tak, ako to má na mysli citované zákonné ustanovenie. Konštatoval, že súd prvého stupňa koná plynulo, pričom k odročeniu jednotlivých termínov hlavného pojednávania došlo z dôvodov objektívnych a súdom nezavinených. Poznamenal, že k nemožnosti urýchleného vybavenia veci nepospeli ani aktivity procesných strán, najmä obžalovaným opakovane vznášané námietky zaujatosti, ktoré boli v predpísanom konaní zamietnuté ako neopodstatnené. Odôvodnil aj postup, keď o návrhu rozhodoval na neverejnom zasadnutí, poukazujúc na to, že obvinený bol vypočutý súdom prvého stupňa na verejnom zasadnutí 24. augusta 2006, na ktorom sa detailne vyjadril k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie o jeho väzbe. Návrh na predĺženie väzby mu bol doručený a mal dostatočný časový priestor na vyjadrenie sa k nemu, čo aj využil. V dôsledku toho Najvyšší súd nepovažoval osobný výsluch obvineného k tomuto návrhu za nevyhnutný a reagujúc na jeho vyjadrenie sa k návrhu

uviedol, že sa preto nestotožnil ani s jeho výhradou, že bol porušený princíp kontradiktórnosti konania a bolo porušené jeho oprávnenie vyjadriť sa k veci.

Proti tomuto uzneseniu Najvyššieho súdu podal dovolanie na podnet obhajcu obvineného (advokáta JUDr. R. M.) minister spravodlivosti písomným podaním z 5. apríla 2007 v prospech obvineného Ing. P. P. Uplatnil v ňom dovolačí dôvod uvedený v § 371 ods. 2 Tr. por. (nesprávnosť rozhodnutia o väzbe).

Argumentoval pritom nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej „Ústavný súd“) zo 17. mája 2006, č.k. III. ÚS 84/06-29, z ktorého, v súvislosti s článkami 1 ods. 2, 154c ods. 1 a 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „Ústava“) a článkom 5 ods. 4 Dohovoru, vyvodil, že obvinený má právo vždy sa osobne vyjadriť k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby podaného podľa § 71 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov). Toto právo obvineného však podľa jeho názoru Najvyšší súd, rozhodujúc o tomto návrhu na neverejnom zasadnutí, nerešpektoval. Poukázal na to, že obvinený síce mal možnosť sa osobne vyjadriť k dôvodom jeho väzby na verejnom zasadnutí z 24. augusta 2006, avšak tu sa vyjadroval k svojej žiadosti o prepustenie z väzby a nie k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby, ktorý bol podaný až následne po tomto verejnom zasadnutí. Navrhol preto, aby Najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením bolo porušené právo podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru v neprospech obvineného Ing. P. P., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. vec vrátil Najvyššiemu súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

Prvostupňový súd v súlade s § 376 Tr. por. doručil dovolanie ministra spravodlivosti na vyjadrenie obvinenému Ing. P. P. a jeho obhajcom, ako aj generálnemu prokurátorovi.

Z nich sa k dovolaniu vyjadril obvinený vlastným písomným podaním z 30. apríla 2007, v ktorom navrhol zmeniť jeho petit (navrhovaný výrok) tak, aby Najvyšší súd vyslovil zrušujúcim rozsudkom porušenie článku 5 ods. 1 písm. c/, ods. 4 Dohovoru (teda nielen článku 5 ods. 4); za slová „stratili podklad“ navrhol doplniť slová „a obsahovo predchádzajúce, pokiaľ obsahovo boli východiskom pre zrušené rozhodnutie“ a taktiež navrhol vrátiť vec podľa § 389 ods. 1 Tr. por. do prípravného konania a rozhodnúť o jeho prepustení na slobodu. Uvedené zmeny podrobne odôvodnil, pričom sa vyjadril k skutkovým aj právnym otázkam týkajúcim sa merita veci

(k trestným činom, pre ktoré je v posudzovanej trestnej veci stíhaný). V závere uviedol, že sa s dovolaním podaným ministrom spravodlivosti vo svojej podstate stotožňuje.

Po tomto postupe predložil Špeciálny súd v Pezinku dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý konštatuje, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné (§ 368 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 2 a § 566 ods. 3 Tr. por.) a bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.) v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 2 Tr. por.), pričom spĺňa aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por.

Dovolací súd však zistil, že dovolanie ministra spravodlivosti nie je dôvodné, nakoľko nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 2 Tr. por. (konkrétne porušenie ustanovení Trestného poriadku o väzbe), v dôsledku čoho je nevyhnutné ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. na neverejnom zasadnutí uznesením odmietnuť.

Podľa § 371 ods. 2 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

K obsahu dovolania dovolací súd poznamenáva, že je síce podrobné, avšak vo viacerých bodoch nepresné. Uvádza sa v ňom napr. že napadnutým uznesením bola obvinenému predĺžená väzba do „30. septembra 2007“, keď správne má byť do 31. marca 2007, a to na základe návrhu z „2. septembra 2006“, hoci ide o podanie z 12. septembra 2006 (strana 3 dovolania). Taktiež je v ňom duplicitne citovaný výrok napadnutého uznesenia (na stranách 2 a 8), ako aj dikcia dotknutých ustanovení Ústavy a Dohovoru (na stranách 3 a 9). Naproti tomu samotná podstata nesprávnosti napadnutého uznesenia je zhrnutá veľmi stručne (na strane 9) odkazujúc na právny záver Ústavného súdu vyjadrený v inej právnej veci v jeho náleze zo 17. mája 2006, č.k. III. ÚS 84/06-29, zjavne vychádzajúc z názoru, že k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby má podľa citovaného nálezu obvinený právo sa vyjadriť osobne vždy, bez ohľadu na okolnosti konkrétneho prípadu.

Je potrebné pripustiť, že Ústavný súd, vychádzajúc aj z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej „ESLP“), vykladá článok 5 ods. 4 Dohovoru a v tej súvislosti aj článok 17 ods. 5 Ústavy veľmi extenzívne – v prospech obvineného - vo vzťahu k jeho právu nie len vyjadriť sa k dôvodom a okolnostiam obmedzenia jeho osobnej slobody (ak ide o obmedzenie v zmysle článku 5 ods. 1 písm. c/ Dohovoru, pod ktorý možno subsumovať aj inštitút väzby podľa Trestného poriadku), ale „vyjadriť sa“ k nemu „osobne“, čomu zodpovedá povinnosť Najvyššieho súdu rozhodovať o návrhu predsedu senátu príslušného súdu na predĺženie lehoty trvania väzby nad dva roky v zmysle § 71 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) na verejnom zasadnutí, i keď citovaný Trestný poriadok v posudzovanom prípade ako formu konania verejné zasadnutie (§ 71 ods. 2 v spojení s § 232 a § 240) nevyžaduje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však považuje za potrebné uviesť, že ani Ústavný súd v citovanom náleze nevyсловil uvedený právny záver ako vždy (absolútne) platný, bez ďalšieho, najmä bez prihliadnutia k okolnostiam konkrétneho prípadu, čo vyplýva z viacerých formulácií jeho odôvodnenia. Poukazujúc napr. na rozsudok ESLP vo veci S. – R. proti Š. z 21. októbra 1986 sám súdnu prax ESLP vo vzťahu k posudzovanej otázke vyhodnotil tak, že tento sa „prikláňa k...nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby...“ Ústavný súd taktiež (v konkrétnej veci) zachovanie práva obvineného písomne sa vyjadriť k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby považoval „za isté zmiernenie vzniknutých pochybení“, ktoré však „nemôže akceptovať ako postup konformný s čl. 5 ods. 4 Dohovoru, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľka o svoje vypočutie výslovne žiadala.“

V posudzovanom prípade dovolací súd ako okolnosti umožňujúce rozhodnúť senátu Najvyššieho súdu o návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby, pri zohľadnení tak vtedajšieho právneho stavu (ktorý umožňoval rozhodnúť o ňom aj na neverejnom zasadnutí), ako aj citovaného nálezu Ústavného súdu, vyhodnotil to, že obvinený Ing. P. P. v krátkom čase pred rozhodovaním Najvyššieho súdu mal právo osobne sa vyjadriť k dôvodom a okolnostiam svojej väzby, toto právo aj využil, pričom návrh na predĺženie lehoty trvania väzby zodpovedajúci ustanoveniu § 71 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) mu bol riadne doručený na vyjadrenie a k tomuto sa aj písomne vyjadril.

Z uvedeného je zrejmé, že „právo osobne sa vyjadriť k dôvodom a okolnostiam väzby“ obvinenému bolo zachované, pričom ho realizoval jednak osobne, ako aj prostredníctvom svojich

dvoch obhajcov na verejnom zasadnutí konanom na Špeciálnom súde v Pezinku 24. augusta 2006, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia Najvyššieho súdu na neverejnom zasadnutí (21. september 2006).

Je nepochybné, že predmetom verejného zasadnutia bola žiadosť obvineného o prepustenie z väzby, a teda nevyjadroval sa na ňom a ani sa nemohol vyjadriť k až následne (14. septembra 2006) podanému návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby. Vzhľadom však na podstatu posudzovanej otázky – či v danom čase existujú dôvody trvania väzby u menovaného - je potrebné podotknúť, že tento sa k nej podrobne vyjadril na tomto verejnom zasadnutí, kde poukazom na konkrétne skutočnosti vysvetlil svoj názor, prečo vo vzťahu k jeho osobe dôvody väzby neexistujú a jeho ďalšie držanie vo väzbe považuje za nedôvodné.

Za týchto okolností, keď sa obvinený osobne vyjadril k okolnostiam dôležitým pre rozhodnutie o jeho väzbe (v danom prípade žiadosti o prepustenie) nie je dôvodné bezvýhradne trvať na jeho opakovanom vypočutí pred senátom Najvyššieho súdu, ktorému aktuálny postoj obvineného k dôvodom svojej väzby bol z jeho podrobných vyjadrení na skoršom verejnom zasadnutí Špeciálneho súdu známy.

Pre zachovanie jeho práva vyjadriť sa (aj) k návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby tak postačoval postup Najvyššieho súdu spočívajúci v doručení mu tohto návrhu na vyjadrenie.

Toto právo napokon obvinený využil a k návrhu sa písomne vyjadril prostredníctvom obhajcu JUDr. J. T. podaním z 18. septembra 2006. S týmto vyjadrením sa Najvyšší súd na neverejnom zasadnutí oboznámil a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa s ním náležite vyporiadal.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že návrh predsedu senátu Špeciálneho súdu obsahoval konkrétne dôvody, pre ktoré žiadal ďalšie predĺženie lehoty trvania väzby u obžalovaného nad dva roky a v ktorých videl naplnenie podmienok upravených v § 71 ods. 2 Tr. por., a teda aj z tohto pohľadu obvinený mohol na návrh vo svojom vyjadrení reagovať.

Podľa § 71 ods. 2 Tr. por. väzba v konaní pred súdom spolu s väzbou v prípravnom konaní nesmie trvať dlhšie ako dva roky. Ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie v tejto lehote skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude

zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, môže o ďalšom trvaní väzby na nevyhnutne potrebnú dobu rozhodnúť najvyšší súd, a to aj opakovane. Celková doba trvania väzby nesmie presiahnuť tri roky a pri obzvlášť závažných trestných činoch päť rokov.

Dovolací súd konštatuje, že doručením predmetného návrhu obvinenému aj jeho obhajcom bolo zabezpečené jeho právo vyjadriť sa aj k splneniu podmienok, pre ktoré je možné predĺžiť lehotu trvania väzby nad dva roky. Obvinený tak mal možnosť vyjadriť sa aj k otázkam, ktoré neboli priamo predmetom skúmania Špeciálneho súdu v konaní o jeho žiadosti na prepustenie z väzby na verejnom zasadnutí, na ktorom sa k dôvodom a okolnostiam svojej väzby osobne vyjadroval.

Navyše je nevyhnutné dodať, že obvinený vo svojich písomných vyjadreniach k návrhu neuplatnil k dôvodom a okolnostiam väzby žiadne nové, na verejnom zasadnutí neuvedené skutočnosti, ktoré by preto boli senátu najvyššieho súdu známe až z jeho písomného vyjadrenia, a teda Najvyšší súd jeho postoj k väzobným dôvodom, pre ktoré sa mu rozhodol predĺžiť väzbu, poznal.

Zohľadňujúc tieto konkrétne skutočnosti nemožno dospieť k záveru, že by došlo k porušeniu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, a tým aj základných procesných záruk spravodlivého procesu. Ak Ústavný súd konštatoval v už viackrát citovanom náleze porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru v inej veci u cudzej štátnej príslušníčky tým, že jej pred rozhodnutím o návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby nebola daná možnosť osobne sa k dôvodom väzby vyjadriť, je potrebné zdôrazniť, že v uvedenom prípade Ústavný súd nebol konfrontovaný s procesnou situáciou obdobnou tej, ktorá nastala v prípade obvineného Ing. P. P.. Vychádzajúc z odôvodnenia tohto nálezu nevyplýva, že by obvinená bola bezprostredne pred rozhodovaním o tomto návrhu k dôvodom a okolnostiam väzby vypočutá a teda oba tieto prípady nemožno skutkovo stotožňovať.

Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že právo vyjadriť sa k dôvodu a rozhodnutiu o obmedzení osobnej slobody obvineného v zmysle článku 5 ods. 4 Dohovoru a článku 17 ods. 5 Ústavy treba považovať podľa okolností konkrétneho prípadu za zachované vtedy, keď dôjde nielen k osobnému výsluchu obvineného, ale aj vtedy ak sa tak stane prostredníctvom jeho písomného vyjadrenia.

Takýto postup je možný v prípade, že obvinený už bol vypočutý k dôvodnosti trestného stíhania a dôvodom väzby, nedošlo k zmene dôkaznej situácie oproti stavu, kedy bol vypočutý ani uplynutiu dlhšieho časového obdobia. Navyše, ak ide o rozhodovanie o návrhu predsedu senátu na predĺženie lehoty trvania väzby nad zákonom stanovenú hranicu dvoch rokov, pri splnení podmienok, že návrh bol riadne odôvodnený v zmysle § 71 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a bol doručený obvinenému, ktorý sa k nemu písomne vyjadril a neuviedol nové skutočnosti predtým súdu neznáme, ktoré by mali viesť Najvyšší súd k určaniu verejného zasadnutia a výsluchu obvineného.

Na záver dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý znamená prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. V opačnom prípade je nevyhnutné uprednostniť princíp stability súdneho rozhodnutia pred jeho zákonnosťou.

Tento princíp treba mať na zreteli i pokiaľ ide o výnimočné oprávnenie ministra spravodlivosti zasahovať do právoplatných rozhodnutí o väzbe možnosťou podať dovolanie podľa § 371 ods. 2 Tr. por.

Podľa dovolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky takýto dovolací dôvod je naplnený iba vtedy, keď dovolateľ v dovolaní napáda vecnú (materiálnu) nesprávnosť rozhodnutia o väzbe a nielen formálne pochybenie bez toho, aby sa zaoberal tým, či toto pochybenie malo za následok nesprávny záver o dôvodnosti, resp. nedôvodnosti väzby, prípadne aj jej predĺženia tak, ako sa to stalo v posudzovanej veci.

Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v dovolacom konaní je viazaný dovolateľom vymedzeným rámcom vyjadreným v dovolaní, a to z hľadiska uplatnených dovolacích dôvodov (§ 385 ods. 1 Tr. por.), rozsahu v ktorom sa rozhodnutie napáda (vo vzťahu k jeho výrokom), ako aj dovolateľom vytýkaných chýb (§ 374 ods. 1 Tr. por.).

Z tohto dôvodu dovolací súd v danom prípade nebol oprávnený posudzovať dôvodnosť predĺženia lehoty trvania väzby z hľadiska splnenia materiálnych podmienok uvedených v § 71 ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov), ale len z hľadiska chýb dovolateľom vytýkaných.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol tak, ako je uvedené v enunciacíe tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 29. septembra 2009

JUDr. Emil B d ž o c h, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Sláva Drgoňová